

Warszawa, 26 września 2018 r.
Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych

Nowe obiekty wpisane na III edycję Polskiej Listy Krajowej Programu UNESCO Pamięć Świata

28 września br. w Belwederze Polska Lista Krajowa Programu UNESCO wzbogaci się o nowe obiekty związane z jubileuszem setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

Program Pamięć Świata powstał z inicjatywy UNESCO w 1992 r. Jego celem jest utrwalanie wielowiekowego dziedzictwa dokumentacyjnego ludzkości, nie tylko poprzez podejmowanie działań na rzecz jego ochrony, ale też upowszechnianie wiedzy o nim i jak najszersze udostępnianie społeczeństwu.

W wyniku prac Polskiego Komitetu Programu UNESCO Pamięć Świata, w skład którego wchodzi przedstawiciele największych polskich bibliotek, archiwów oraz środowisk naukowych, a któremu dziś przewodniczy Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych dr Wojciech Woźniak, w 2014 r. powstała Polska Lista Krajowa Programu UNESCO Pamięć Świata. Między 28 a 30 września 2018 r. odbędzie się już trzecia edycja tego ważnego wydarzenia.

Co dwa lata Polska Lista Krajowa Programu UNESCO Pamięć Świata zyskuje kolejne wyjątkowe obiekty przechowywane w archiwach, bibliotekach, muzeach i instytucjach. Każdy z nich niesie doniosłe znaczenie dla dziejów, kultury i tożsamości naszego kraju. Trzecia edycja Listy została poświęcona zachowanym do dzisiaj świadectwom dążeń niepodległościowych Polaków oraz odradzającego się państwa polskiego po 123 latach niewoli. Obchodzona w tym roku setna rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości skupiła uwagę członków Komitetu na tym właśnie kontekście. Dlatego wpisami uhonorowano obiekty, które ukazują całe spektrum tamtych wydarzeń i stanowią unikatowe pomniki polskiego dziedzictwa dokumentacyjnego przechowywanego w instytucjach w kraju i za granicą. Wśród aktualnie wyróżnionych przez Komitet Krajowy obiektów znalazły się:

1. Józef Pawlikowski, *Czy Polacy wybić się mogą na niepodległość?* pierwodruk z 1800 r.
Miejsce przechowywania: Biblioteka Narodowa w Warszawie
2. Stefan Żeromski, *Przedwiośnie* – rękopis oprawny, autograf (ok. 1921–1924 r.)
Miejsce przechowywania: Biblioteka Narodowa w Warszawie
3. Towarzystwo Naukowe Krakowskie jako korzenie Polskiej Akademii Umiejętności

1815-1872-1918

Miejsce przechowywania: Archiwum Nauki Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie

4. Uchwała połączonych Izb Sejmowych w sprawie wprowadzenia kokardy narodowej z 7 lutego 1831 r.

Miejsce przechowywania: Towarzystwo Historyczno-Literackie, Biblioteka Polska w Paryżu

5. Henryk Sienkiewicz, *Trylogia*. Autografy powieści: *Ogniem i mieczem*, *Potop*, *Pan Wołodyjowski (1882-1888)*

Miejsce przechowywania: Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu

6. Dekret Rady Regencyjnej z dnia 31 października 1918 r. o opiece nad zabytkami sztuki i kultury

Miejsce przechowywania: Archiwum Akt Nowych

7. Afisz „Rada Regencyjna do Narodu Polskiego!” z 11 listopada 1918 r.

Miejsce przechowywania: Biblioteka Narodowa w Warszawie

8. Zespół akt Naczelny Komitet Narodowy (1914-1920)

Miejsce przechowywania: Archiwum Narodowe w Krakowie

9. Dokumentacja Polskiej Organizacji Wojskowej (1914-1920)

Miejsce przechowywania: Wojskowe Biuro Historyczne Centralne Archiwum Wojskowe

10. Akta Wydziału Narodowego Polskiego (1917-1918)

Miejsce przechowywania: Muzeum Polskie w Ameryce i Muzeum Romantyzmu w Opinogórze

11. Akta Adiutantury Generalnej Naczelnego Wodza (1918-1922)

Miejsce przechowywania: Instytut Józefa Piłsudskiego w Ameryce

12. Dokumenty Powstania Wielkopolskiego (1918-1919)

Miejsce przechowywania: Archiwum Państwowe w Poznaniu i Muzeum Historii Miasta Poznania, Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu

13. Atlas, mapa i rękopisy Eugeniusza Romera związane z jego działalnością w procesie kształtowania granic Polski (1916-1920)

Miejsce przechowywania: Biblioteka Jagiellońska w Krakowie

14. Traktat pokoju między Polską a Rosją i Ukrainą, podpisany w Rydze 18 marca 1921 r.

Miejsce przechowywania: Archiwum Ministerstwa Spraw Zagranicznych

15. Akt pamiątkowy objęcia Górnego Śląska przez rząd Rzeczypospolitej Polskiej podpisany 16 lipca 1922 roku w Katowicach

Miejsce przechowywania: Archiwum Państwowe w Katowicach

16. Plakaty z okresu wojny polsko-bolszewickiej (1919-1920)

Miejsce przechowywania: Muzeum Plakatu w Wilanowie, Oddział Muzeum Narodowego w Warszawie

17. Film *Polonia Restituta* (1928 r.)

Miejsce przechowywania: Narodowe Archiwum Cyfrowe i Filtoteka Narodowa - Instytut Audiowizualny

18. Polska jednostka monetarna - ZłOTY - zespół monet, ich prób oraz wzorów banknotów ([1919] 1924)

Miejsce przechowywania: zbiory Narodowego Banku Polskiego

19. Dokumenty związane z budową portu w Gdyni (1921-1927)

Miejsce przechowywania: Archiwum Akt Nowych i Muzeum Miasta Gdyni

W dniu 28 września br. o godzinie 11.00 w Belwederze odbędzie się uroczystość wręczenia certyfikatów wpisu na Polską Listę Krajową Programu UNESCO Pamięć Świata. Miejsce to dobitnie łączy się z charakterem tegorocznej edycji i jako siedziba naczelnika państwa Marszałka Józefa Piłsudskiego jest symbolem dla odrodzonego państwa polskiego. W drugiej części uroczystości nastąpi oficjalne otwarcie wystawy przygotowanej we współpracy z instytucjami przechowującymi uhonorowane wpisem egzemplarze.

Ideą wydarzenia jest skupienie uwagi społeczeństwa na znaczeniu dziedzictwa kulturowego i upowszechnianie wiedzy o obiektach będących świadectwem historii Polski w drodze do odzyskania niepodległości. W tym celu zabytkowe przestrzenie Belwederu w dniach 29 i 30 września zostaną udostępnione dla wszystkich zainteresowanych podczas Dni Otwartych. Odwiedzający będą mogli obejrzeć wystawę 'Pamięć Polski. Dokumenty Niepodległej' prezentującą wspomniane eksponaty. Wstęp podczas Dni Otwartych od godziny 11.00 do 17.00 jest wolny.

Tegoroczne wydarzenie zostało objęte patronatem narodowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy w Stulecie Odzyskania Niepodległości 1918-2018.

Szczegółowych informacji udzielają:

Naczelną Dyрекcyję Archiwów Państwowych
Dominika Borowik
tel.: 22 56-54-665, kom.: 538 815 568
e-mail: dborowik@archiwa.gov.pl

Biuro Prasowe Kancelarii Prezydenta
Radosław Sosnowski
kom.: 721 800 277

Dodatkowe informacje

Więcej danych o poszczególnych obiektach znajdą Państwo w folderze wystawy 'Pamięć Polski. Dokumenty Niepodległej' załączonym w wiadomości mailowej.

Zdjęcia obiektów dostępne są do pobrania pod linkiem: <https://we.tl/t-Abk1Izs7yu>

Wyróżnione w III edycji dokumenty będzie można niebawem oglądać także na stronie internetowej: pamiecpolski.archiwa.gov.pl

Jeśli bylibyście Państwo otwarci na udostępnienie na swojej stronie na Facebooku wydarzenia, które prowadzimy, to przesyłam link: <https://www.facebook.com/events/1591569734477846/>.

Uroczystość wręczenia certyfikatów i oficjalne otwarcie wystawy w dniu 28 września ma charakter zamknięty. Obsługa prasowa wyłącznie dla osób posiadających okresowe akredytacje prasowe oraz dla osób akredytowanych. Obecność medialna w Belwederze wiąże się z wcześniejszym wnioskiem o obowiązkową akredytację prasową poprzez stronę <https://www.prezydent.pl/dla-mediow/akredytacje-online/unesco>. Akredytacje przyjmowane są do 27 września br. (czwartek) do godz. 12.00.

28 września wejście dla akredytowanych dziennikarzy od strony pomnika Marszałka J. Piłsudskiego w godz. 10.00 – 10.20. Proszę o zarezerwowanie czasu na kontrolę SOP (Służby Ochrony Państwa) przed wejściem do Belwederu oraz zabranii ze sobą dowodu osobistego.

Możliwość fotografowania obiektów przed rozpoczęciem uroczystości w godz. 10.20-10.40.

Uprzejmie prosimy o punktualne przybycie.

Instalacja wozów transmisyjnych w godz. 9.30 -10.00.

Dostępny jest scenariusz uroczystości odbywającej się 28 września – w przypadku zainteresowania proszę o wiadomość na adres email dborowik@archiwa.gov.pl.

Przy filmowaniu lub fotografowaniu oryginalnych dokumentów wystawianych w gablotach prosimy o zachowanie norm konserwatorskich i nieużywanie lamp błyskowych czy dodatkowego oświetlenia.

Przewodniczący Polskiego Komitetu Programu UNESCO Pamięć Świata Naczelnny Dyrektor Archiwów Państwowych dr Wojciech Woźniak, Przedstawiciele Polskiego Komitetu Programu UNESCO Pamięć Świata oraz instytucji, które przechowują obiekty wpisane na Listę będą do dyspozycji dziennikarzy po otwarciu wystawy, około godziny 12.45.

Uprzejmie prosimy o wcześniejszą informację na adres email dborowik@archiwa.gov.pl o chęci przeprowadzenia wywiadu z Naczelnym Dyrektorem Archiwów Państwowych dr. Wojciechem Woźniakiem.